

A stylized illustration of a woman from the chest up, wearing a dark red dress with a white Peter Pan collar and a long pearl necklace. Her hair is black and styled in a bun. Her right hand is raised near her chin, and her left arm is extended downwards. The background is white.

Anna Karenina

LEO TOLSTOJ

Vertaald door Wils Huisman

Leo Tolstoj

Anna Karenina

Vertaald uit het Russisch
door Wils Huisman

Leesfragment

Rainbow® wordt uitgegeven door
Uitgeverij Rainbow bv, Amsterdam

www.rainbow.nl

Een uitgave in samenwerking met
Uitgeverij G.A. van Oorschot bv, Amsterdam

www.vanoorschot.nl
www.russischebibliotheek.nl

Copyright deze uitgave © 2020 Uitgeverij Rainbow bv, Amsterdam
Copyright Nederlandse vertaling © 1965, 2018 Uitgeverij G.A. van
Oorschot, Amsterdam
Omslagontwerp: bij Barbara
Zetwerk: Perfect Service, Reeuwijk
Uitgave in Rainbow oktober 2020
Alle rechten voorbehouden

ISBN 978 90 417 1381 0 NUR 302

Alle gelukkige gezinnen lijken op elkaar, elk ongelukkig gezin is ongelukkig op zijn eigen wijze.

Alles liep verkeerd in het huis van de familie Oblonski. De vrouw des huizes had ontdekt dat haar man een verhouding had met de Franse gouvernante die bij hen in betrekking was geweest, en zij had haar man verklaard niet langer met hem onder één dak te kunnen leven. Deze toestand duurde nu reeds drie dagen en was een kwelling voor de echtgenoten zelf, voor alle leden van het gezin en voor het personeel. Allen voelden dat aan hun samenleven elke zin ontnomen was en dat de in de eerste de beste herberg toevallig bijeengekomen mensen meer bij elkaar behoorden dan zij, gezinsleden en personeel der Oblonski's. De vrouw des huizes kwam niet uit haar kamers tevoorschijn; de man bleef de gehele dag uit; de kinderen liepen verloren rond; de Engelse gouvernante kibbelde met de huishoudster en schreef aan een vriendin of deze niet een nieuwe betrekking voor haar wist; de kok was al de vorige dag tijdens het eten weggelopen en de keukenmeid en de koetsier hadden de dienst opgezegd.

De derde dag na de twist ontwaakte vorst Stepan Arkadjevitsj Oblonski-Stiva, zoals zijn vrienden hem noemden – op de gewone tijd, dat wil zeggen om acht uur, niet in de slaapkamer van zijn vrouw, maar in zijn werkkamer op de marokijnleren divan. Hij draaide zijn gevulde, goedverzorgde lichaam nog eens om op de verende divan, alsof hij opnieuw voor lange tijd wilde inslapen, omarmde het kussen en drukte er zijn wang tegenaan; maar plotse-ling richtte hij zich op, hij ging zitten en deed zijn ogen wijd open.

«Ja ja, hoe was het ook weer?» dacht hij, terwijl hij trachtte zich zijn droom te herinneren. «Ja, hoe was het ook weer? Ach ja! Alabin gaf een diner in Darmstadt: nee, niet in Darmstadt, ergens in Amerika was het. Ja, maar Darmstadt lag in Amerika. Ja, Alabin gaf een diner op glazen tafels en die tafels zongen *Il mio Tesoro*, of nee, niet *Il mio Tesoro*, maar iets mooiers en er waren van die kleine waterkaraffen en dat waren vrouwen.»

Stepan Arkadjevitsj' ogen schitterden vrolijk en met een glimlach dacht hij eraan terug. «Ja, het was mooi, heel mooi. Er was nog heel veel voortreffelijks meer, maar dat kun je niet in woorden en gedachten uitdrukken; als je wakker bent, kun je het je niet eens meer voorstellen.»

Toen hij de lichtstreep zag, die schuin langs een der lancaster rolgordijnen naar binnen viel, zwaaide hij vrolijk zijn benen van de divan, tastte met zijn voeten naar de goudkleurige, marokijnleren pantoffels, die zijn vrouw voor hem gemaakt had – het was een geschenk geweest voor zijn laatste verjaardag –, en zonder op te staan stak hij oudergewoonte, zoals hij dat nu al negen jaar deed, zijn hand uit naar de plaats waar in de slaapkamer zijn ochtendjas hing. En toen schoot het hem plotseling te binnen waarom hij niet in de slaapkamer van zijn vrouw sliep, maar in zijn werkkamer; die glimlach verdween van zijn gezicht en hij fronste zijn voorhoofd.

– Ach, ach, ach! O! o!... kreunde hij, terwijl hij zich alles weer herinnerde wat er gebeurd was. Alle bijzonderheden van de onenigheid met zijn vrouw stonden hem weer duidelijk voor ogen, heel het hopeloze van zijn toestand en, wat hem nog het meest kwelde, het besef van zijn eigen schuld.

«Nee, zij zal het me niet vergeven en dat kan zij ook niet. En het ergste is dat ik van alles de schuld ben! Ik ben er de schuld van, maar schuldig ben ik niet. Dat is het tragische. Ach, ach, ach! zuchtte hij wanhopig, en hij dacht weer aan die ogenblikken van de twist, die voor hem het pijnlijkst waren geweest.

Het pijnlijkst was dat moment geweest, toen hij vrolijk en welgemoed uit de schouwburg was thuisgekomen met een reusachtige peer voor zijn vrouw in de hand en hij haar niet in de zitkamer en tot zijn verbazing ook niet in zijn werkkamer had gevonden en toen hij haar ten slotte in de slaapkamer had zien zitten met het ongelukkige briefje in de hand, alles had verraden.

Zij, de altijd zorgzame, altijd bezige, in zijn ogen wat bekrompen Dolly, zat daar onbeweeglijk met het briefje in de hand en zag hem met een uitdrukking van ontzetting, wanhoop en woede aan. – Wat is dat? Wat is dat? had zij, op de brief wijzend, gevraagd.

En Stepan Arkadjevitsj vond bij deze herinnering, zoals dat zo vaak gebeurt, het feit op zichzelf niet zo erg als de manier, waarop hij op die woorden van zijn vrouw gereageerd had.

Op dat ogenblik was hem overkomen wat veel mensen overkomt, wanneer zij onverwachts op iets beschamends worden be-

trapt. Hij had zijn gezicht nog niet de uitdrukking weten te geven die bij de verhouding paste, waarin hij nu tegenover zijn vrouw stond, nu zij zijn misstap had ontdekt. In plaats van dat hij zich beledigd had gevoeld, alles ontkend had, zich gerechtvaardigd had, vergiffenis gevraagd, of zelfs maar onverschillig was gebleven – alles was beter geweest dan wat hij gedaan had – had hij geheel onwillekeurig («Een hersenreflex», dacht Stepan Arkadjevitsj, die zich graag met fysiologie bezighield) plotseling geglimlacht met zijn gewone, goedgehartige en daarom nu zo domme glimlach.

Deze domme glimlach kon hij zichzelf niet vergeven. Toen Dolly die glimlach gezien had was zij ineengekrompen als van fysieke pijn. Daarop was ze met de haar eigen heftigheid losgebarsten in een stroom van harde woorden en de kamer uit gevlogen. Van dat ogenblik af had zij hem niet meer willen zien.

«Die domme glimlach is van alles de schuld», dacht Stepan Arkadjevitsj. «Maar wat moet ik nu doen? Wat moet ik doen?» vroeg hij zich in wanhoop af, maar een antwoord vond hij niet.

2

Stepan Arkadjevitsj was een man die eerlijk tegenover zichzelf stond. Hij kon zich niet wijsmaken dat hij berouw over zijn daad gevoelde. Hij kon er geen berouw over hebben dat hij, een knap, snel ontvlambaar man van vierendertig jaar, niet verliefd was op zijn vrouw, die de moeder van zijn zeven kinderen was, van wie er vijf nog in leven waren en die slechts een jaar jonger was dan hijzelf. Het speet hem alleen dat hij dit niet beter voor zijn vrouw verborgen had weten te houden. Hij besefte wel de onhoudbaarheid van zijn positie, hij had medelijden met haar, met de kinderen en met zichzelf. Misschien zou hij zijn zonden beter voor zijn vrouw hebben verborgen, als hij van tevoren geweten had dat de ontdekking ervan deze uitwerking op haar zou hebben. Hij had zich die vraag nooit scherp gesteld, maar er toch een vaag vermoeden van gehad dat zijn vrouw allang had begrepen dat hij haar ontrouw was en dit door de vingers zag. Hij meende zelfs dat een zo afgesloofde, verouderde en reeds lang niet meer mooie vrouw, die zich door niets onderscheidde en alleen een goede moeder voor haar gezin was, toch uit een gevoel van rechtvaardigheid toegeeffijk zijn moest, maar het tegendeel bleek waar te zijn.

«O, het is ontzettend! Ai, ai, ai, het is ontzettend!» herhaalde Stepan Arkadjevitsj in zichzelf en hij zag geen uitweg.

«En hoe goed was alles tot nu toe, wat hadden wij een best leven! Zij was gelukkig en tevreden met de kinderen en ik viel haar nergens mee lastig en liet haar haar gang gaan met de kinderen en het huishouden, zoals zij dat wilde. Natuurlijk, het was verkeerd dat *zij* juist gouvernante bij ons was. Dat was verkeerd. Het heeft iets minderwaardigs, iets banaals om de gouvernante van je eigen kinderen het hof te maken. Maar wat voor een gouvernante is het ook! (Levendig zag hij de ondeugende, zwarte ogen van Mademoiselle Roland weer voor zich en haar glimlach.) Zolang zij bij ons in huis was, heb ik me dan ook niets gepermitteerd. Het ergste is dat zij al... Alsof het met opzet allemaal zo zijn moet! Ai, ai, ai! Wat moet ik beginnen?»

Er was geen ander antwoord dan dat algemene, dat het leven geeft op de meest ingewikkelde en onoplosbare vragen en dat is de noodzaak op te gaan in de eisen van het dagelijks leven, dat wil zeggen te vergeten. In de slaap vergeten was niet meer mogelijk, tenminste niet voor het weer avond werd; het was niet mogelijk terug te keren naar de muziek, die die karaffenvrouwjes gemaakt hadden: dus moest hij proberen alles te vergeten in de droom van het leven.

«Wij zullen wel zien», zei Stepan Arkadjevitsj tegen zichzelf, en hij stond op, trok zijn grijze, met blauwe zij gevoerde ochtendjas aan, knoopte het koord vast, haalde diep met zijn brede borst adem, liep met de gewone energieke stap van zijn naar buiten staande voeten, die zijn stevig lichaam met zoveel gemak droegen, naar het raam, trok het gordijn op en schelde luid. Onmiddellijk kwam Matvej, zijn oude vriend en kamerdienaar, binnen en bracht hem zijn kleren, zijn laarzen en een telegram. Hij werd op de voet gevolgd door de barbier, die alle benodigdheden droeg voor het scheren.

– Zijn er ook stukken van het bureau gekomen? vroeg Oblonski, terwijl hij het telegram aannam en voor de spiegel ging zitten.

– Die liggen op tafel, antwoordde Matvej en hij zag zijn heer vragend en vol warme belangstelling aan. Na een ogenblik voegde hij er met een slim lachje aan toe: – Er is iemand van de stalhouderij geweest.

Stepan Arkadjevitsj gaf geen antwoord, maar keek Matvej in de spiegel aan: de blik, waarmee hun ogen elkaar in de spiegel ont-

moetten, zei hoe goed zij elkaar begrepen. Stepan Arkadjevitsj' blik vroeg: Waarom zeg je dat? Je weet het toch wel?

Matvej stak zijn handen in de zakken van zijn jasje, zette zijn ene voet wat vooruit en keek zwijgend, goedmoedig en met een haast onmerkbare glimlach naar zijn heer.

– Ik heb gezegd dat hij deze zondag maar eens terug moest komen en dat hij het vóór die tijd u en zichzelf niet onnodig lastig moest maken, zei hij. Hij had deze zin blijkbaar reeds van tevoren bedacht.

Stepan Arkadjevitsj begreep dat Matvej schertste om de aandacht te trekken. Hij scheurde het telegram open en las het, gissend naar de betekenis van de als altijd verminkte woorden en zijn gezicht klaarde plotseling op.

– Matvej, mijn zuster Anna Arkadjevna komt morgen hier, zei hij, terwijl hij even de dikke, glimmende hand van de barbier tegenhield, die een roze paadje maakte langs zijn lange, krullende bakkebaarden.

– Goddank, zei Matvej, door dit antwoord tonend dat hij evenals zijn heer de betekenis van haar komst begreep: misschien zou Anna Arkadjevna, Stepan Arkadjevitsj' lievelingszuster, een verzoening tussen man en vrouw tot stand kunnen brengen.

– Komt mevrouw alleen of met mijnheer? vroeg Matvej.

Stepan Arkadjevitsj kon niet antwoorden, omdat de barbier met zijn bovenlip bezig was en dus stak hij één vinger omhoog. Matvej knikte in de spiegel.

– Alleen. Zal ik boven een kamer in orde brengen?

– Vraag Darja Aleksandrovna hoe zij het hebben wil.

– Darja Aleksandrovna? vroeg Matvej aarzelend.

– Ja, ga het haar vragen. Hier, neem het telegram mee en kom mij vertellen wat er beslist is.

– U wilt het nog eens proberen, begreep Matvej, maar hij zei alleen: Zeker, mijnheer.

Stepan Arkadjevitsj had zich gewassen en zijn haar gekamd en wilde zich juist gaan aankleden, toen Matvej, langzaam stappend met zijn krakende laarzen, de kamer weer binnenkwam met het telegram in de hand. De barbier was al weg.

– Darja Aleksandrovna laat u zeggen dat zij vertrekt. U kunt alles doen zoals het u goeddunkt, zei hij, terwijl alleen zijn ogen lachten; hij stak zijn handen weer in zijn zakken, boog zijn hoofd wat opzij en keek zijn heer aan.

Stepan Arkadjevitsj zweeg een ogenblik. Toen gleed er een goedmoedige, wat zielige glimlach over zijn knap gezicht.

- Hè? Matvej? zei hij, zijn hoofd schuddend.
- Ach, mijnheer, het komt wel weer in orde, zei Matvej.
- Geloof je dat werkelijk?
- Jazeker.
- Denk je?... Wie is daar? vroeg Stepan Arkadjevitsj, daar hij in de andere kamer een japon hoorde ruisen.
- Ik ben het, mijnheer, zei een prettige, besliste vrouwenstem en Matrjona Filimonovna, de kindermeid, kwam met haar ernstige, door de pokken geschonden gezicht om de hoek van de deur.
- Ja, wat is er Matrjosja? vroeg Stepan Arkadjevitsj terwijl hij op haar toe ging.

Hoewel Stepan Arkadjevitsj onmiskenbaar schuldig was en dit zelf ook heel goed beseftte, toch waren haast alle huisgenoten op zijn hand, zelfs de kindermeid, Darja Aleksandrovna's meest vertrouwde vriendin.

- Wat is er? vroeg hij terneergeslagen.
- Gaat u toch naar beneden, mijnheer, maakt u nog eens uw verontschuldiging. God zal u helpen. Zij is zo vreselijk bedroefd, ik kan het niet langer aanzien en alles in huis loopt in de war. Denkt u toch om de kinderen, mijnheer. Maakt u uw verontschuldiging. Wat wil je? Wie van sleden houdt, moet de koetsier betalen...
- Maar zij wil me niet zien.
- Doe wat u kunt. God is barmhartig, ja, bid tot God, mijnheer, bid God.
- Goed dan, ga nu maar, zei Stepan Arkadjevitsj, plotseling kleurend. En help me nu in mijn kleren, richtte hij zich tot Matvej en hij wierp resoluut zijn ochtendjas af. Matvej hield het hemd al als een haam omhoog, blies er een onzichtbaar stofje af en trok het met kennelijk genoegen over het welverzorgde lichaam van zijn heer.

Toen Stepan Arkadjevitsj gekleed was, besprenkelde hij zich met parfum, trok zijn manchetten recht, verdeelde met een vanouds gewende beweging sigaretten en lucifers, zijn portefeuille en zijn horloge met de dubbele ketting en de breloques over zijn zakken

en vouwde een zakdoek uit. Hij voelde zich fris, sterk, gezond en fysiek monter, niettegenstaande zijn verdriet, terwijl hij licht wiegend de eetkamer binnenging waar hem de koffie wachtte met de brieven en paperassen van het bureau ernaast.

Hij las de brieven door. Een ervan was hem hoogst onwelkom: het was het schrijven van een koopman, die een stuk bos van het landgoed van zijn vrouw wilde kopen. Deze verkoop was noodzakelijk; maar er kon nu geen sprake van zijn voor en aler hij zich met zijn vrouw had verzoend. Het ergste was dat zich nu ook een financiële kwestie deed gelden bij de poging zich met zijn vrouw te verzoenen. De gedachte dat dit een reden voor hem zou kunnen zijn dat hij terwille van de verkoop van dat bos zich met zijn vrouw zou trachten te verzoenen, die gedachte kwetste hem diep.

Toen Stepan Arkadjevitsj de brieven gelezen had, trok hij de dossiers van het bureau naar zich toe, bladerde er vlug twee door, maakte een paar aantekeningen met een groot potlood, schoof alles toen van zich af en begon aan zijn koffie. Terwijl hij at, vouwde hij het nog vochtige ochtendblad open en begon te lezen.

Stepan Arkadjevitsj las een liberale krant, niet van een radicale richting, maar van die richting, waartoe de meerderheid behoorde. En hoewel hij zich noch voor wetenschap, noch voor kunst, noch voor politiek in het bijzonder interesseerde, hield hij er zonder aarzelen die opvatting over dit alles op na, welke de meerderheid en zijn krant erop nahielden en hij veranderde zijn mening alleen dan, wanneer ook de meerderheid dat deed, of liever gezegd, hij veranderde zijn mening niet, maar die mening zelf veranderde ongemerkt in hem.

Stepan Arkadjevitsj had zich nooit een richting of een mening gekozen, maar die richting, die meningen waren vanzelf tot hem gekomen, juist zoals hij zich niet zelf het model van een hoed of van een pak koos, maar datgene nam, wat algemeen werd gedragen. En voor hem, die in een bepaalde kring van de samenleving verkeerde en behoefte had aan een zekere intellectuele bezigheid, zoals men die gewoonlijk met het rijpen van de jaren krijgt, was het even noodzakelijk er meningen op na te houden als een hoed. Wanneer er al een reden was, waarom hij de liberale richting verkozen had boven de conservatieve, die in zijn kring ook vele aanhangers had, dan was deze niet dat hij de liberale richting hoger stelde, maar dat die beter bij zijn levenswijze paste. Volgens de liberale partij was alles in Rusland verkeerd, en inderdaad, Stepan

Arkadjevitsj had vele schulden en geld had hij beslist niet genoeg. Volgens de liberale partij was het huwelijk een verouderde instelling en was het noodzakelijk hierin verandering te brengen en inderdaad, het gezinsleven bood Stepan Arkadjevitsj weinig vreugde en dwong hem er toe onwaarheid te spreken en te huichelen, iets wat zozeer in strijd was met zijn natuur. De liberale partij verklaarde, of liever liet doorschemeren dat de religie slechts een toom was voor het barbaarse deel van het volk en inderdaad, Stepan Arkadjevitsj kon zelfs geen korte kerkdienst bijwonen zonder dat zijn benen hem pijn deden en hij begreep niet, waar al die vreselijk hoogdravende woorden over de andere wereld voor nodig waren, wanneer je het hier toch zo plezierig had. Bovendien schepte Stepan Arkadjevitsj, die van een vrolijke grap hield, er een zeker vermaak in om een gematigd man op stang te jagen door te zeggen dat, wanneer men zich op zijn afkomst liet voorstaan, men verder terug moest gaan dan tot Rurik en de eerste voorvader, de aap, niet mocht verloochenen. En zo was de liberale richting een gewoonte voor Stepan Arkadjevitsj geworden en zo hield hij van zijn krant, als van zijn sigaar na het eten, om de lichte nevel, die ze in zijn hoofd teweegbracht. Hij las het hoofdartikel, waarin uiteen werd gezet dat men er zich in deze tijd ten onrechte zorgen over maakte dat het radicalisme alle conservatieve elementen dreigde te verstikken en dat de overheid reeds gedwongen was maatregelen te nemen om de hydra der revolutie de kop in te drukken; dat integendeel «volgens ons het gevaar niet in die vermeende hydra der revolutie steekt, maar in die hardnekkige vasthoudendheid der reactionairen, die iedere vooruitgang in de weg staat», enz., enz. Hij las nog een ander artikel over financiële kwesties, waarin Bentham en Mill genoemd werden en het ministerie steken onder water kreeg. Met de hem eigen vlugheid van geest begreep hij onmiddellijk de betekenis van elke zinspelning, van wie deze afkomstig was, voor wie hij was bedoeld en op welke gebeurtenis hij sloeg, en dat verschafte hem zoals altijd een zeker genoegen. Maar vandaag werd dit genoegen vergald door de raad van Matrjona Filimonovna en door de omstandigheid dat alles in huis misliep. Hij las ook dat graaf Beist, volgens zeggen, naar Wiesbaden was vertrokken, dat men geen grijs haar meer behoefde te krijgen, dat er een licht rijtuigje te koop werd aangeboden en dat een jeugdig persoon een betrekking zocht; maar al deze wetenswaardigheden gaven hem niet dat kalme, ironische plezier dat ze hem gewoonlijk schonken.

Toen hij de krant uit had, een tweede kopje koffie gedronken en een broodje met boter had gegeten, stond hij op, sloeg de kruimels van zijn vest, zette zijn brede borst uit en glimlachte vrolijk, niet echter omdat hij zich zo opgeruimd voelde; het was zijn goede spijsvertering, die deze glimlach op zijn gezicht tevoorschijn riep.

Maar deze vrolijke glimlach deed hem opeens weer denken aan alles wat er gebeurd was en hij bleef in gedachten staan.

Er klonken kinderstemmen achter de deur. Stepan Arkadjevitsj herkende de stem van Grisja, de jongste zoon, en van Tanja, het oudste meisje. De kinderen trokken iets achter zich aan en lieten wat vallen.

– Ik zei je toch al dat je geen passagiers op het dak kunt zetten, riep het meisje in het Engels, toe, raap ze op!

«Alles loopt in de war», dacht Stepan Arkadjevitsj, «en de kinderen zijn zonder toezicht.» Hij ging naar de deur en riep hen. Zij lieten de doos, die een trein voorstelde, in de steek en liepen de kamer in, op hun vader toe.

Het meisje, haar vaders lieveling, sprong onbevangen naar binnen, omhelsde hem en bleef lachend aan zijn hals hangen, zoals altijd genietend van de parfumgeur die uit zijn bakkebaarden kwam. Toen zij eindelijk zijn gezicht gekust had dat door het bukken rood geworden was en van tederheid straalde, liet zij hem los en wilde weer weggaan, maar haar vader hield haar tegen.

– Wat doet moeder? vroeg hij, met zijn hand het zachte, gladde halsje van zijn dochter strelend. Goedemorgen, zei hij met een glimlach tegen het jongetje dat hem begroette.

Hij was er zich van bewust dat hij minder van de jongen hield en probeerde altijd het niet te laten merken; maar de jongen voelde het en beantwoordde de koele glimlach van zijn vader niet.

– Moeder? Die is opgestaan, antwoordde het meisje.

Stepan Arkadjevitsj zuchtte.

«Dan heeft zij dus weer de hele nacht niet geslapen», dacht hij.

– En is zij vrolijk?

Het meisje wist dat haar vader en moeder onenigheid hadden en dat haar moeder dus niet vrolijk kon zijn, dat haar vader dat moest weten en dat hij niet oprecht was, als hij haar daar zo luchtig naar vroeg. En zij bloosde om haar vader. Hij begreep dat en kleurde ook.

– Ik weet het niet, zei ze. Zij heeft gezegd dat wij vandaag geen les krijgen, maar dat wij met miss Hull naar grootmoeder gaan.

– Goed, ga dan maar weer, mijn Tantsjoerotsjka. Of nee, wacht nog even, zei hij, terwijl hij haar toch weer tegenhield en haar kleine hand liefkoosde.

Hij nam een doos bonbons van de schoorsteenmantel, die hij daar gisteren had neergezet, en gaf er haar twee, haar lievelingsbonbons kiezend een van chocolade en een fondant.

– Is die voor Grisja? vroeg het meisje, op het chocolaatje wijzend.

– Ja. Hij streek nog eens liefkozend over haar schouder, kuste haar in haar nekje en haar hals en liet haar gaan.

– Het rijtuig staat voor, zei Matvej. En er is een dame met een verzoekschrift, voegde hij eraan toe.

– Allang? vroeg Stepan Arkadjevitsj.

– Een halfuurtje, zowat.

– Hoe vaak heb ik je nu al niet gezegd dat je me zoiets dadelijk moet komen vertellen!

– U moet toch de tijd hebben om uw koffie te drinken, zei Matvej op die ruwe, kameraadschappelijke toon, die het onmogelijk maakte boos op hem te zijn.

– Nu, laat haar dadelijk binnenkomen, zei Oblonski, geërgerd zijn voorhoofd fronsend.

De dame, het was de vrouw van kapitein Kalinin, kwam met een onmogelijk en onzinnig verzoek, maar Stepan Arkadjevitsj liet haar plaatsnemen, luisterde volgens zijn gewoonte aandachtig, zonder haar in de rede te vallen, en lichtte haar nauwkeurig in tot wie zij zich moest wenden en op welke wijze. Hij schreef zelfs vlug en moeiteloos in zijn mooi, groot en duidelijk handschrift een briefje voor haar aan degene, die haar van dienst zou kunnen zijn. Toen Stepan Arkadjevitsj van de kapiteinsvrouw afscheid had genomen, nam hij zijn hoed en bleef een ogenblik staan om te bedenken of hij niets vergeten had. Het bleek dat hij niets had vergeten, behalve dat ene wat hij wilde vergeten, zijn vrouw.

– Ach ja! Hij boog zijn hoofd en zijn knap gezicht betrok.

– Zal ik naar haar toegaan of niet? vroeg hij zich af. En een stem diep in hem zei dat het niet nodig was te gaan, dat er toch alleen van huichelarij sprake kon zijn, dat het onmogelijk was dat het weer goed zou worden tussen hen, omdat het immers onmogelijk was dat zij weer bekoorlijk en mooi werd, zodat zij zijn liefde opnieuw zou opwekken, of dat hij een oude man werd, niet meer in staat om te beminnen. Behalve huichelarij en leugenachtigheid kon hij niets verwachten en dat was in strijd met zijn aard.

– Toch moet het eens gebeuren, want zo kan het niet blijven, zei hij, zichzelf moed insprekend. Hij zette zijn borst uit, haalde een sigaret tevoorschijn, stak die op, deed een paar trekjes en wierp hem toen in de paarlemoeren asbak, liep met snelle schreden de salon door en opende de deur naar de slaapkamer van zijn vrouw.

4

Darja Aleksandrovna stond in haar jakje te midden van allerlei in de kamer neergeworpen dingen voor een geopende chiffonnière en zocht daar iets in. Ze had de dunne vlechten van haar eens zo prachtige, welige haar vastgestoken boven op haar hoofd; haar gezicht was mager en ingevallen en haar grote, daardoor wat uitpuilende ogen keken verschrikt. Toen zij de voetstappen van haar man hoorde, bleef zij onbeweeglijk staan, keek naar de deur en probeerde haar gezicht een strenge, minachtende uitdrukking te geven. Zij voelde dat zij bang voor hem was en bang was voor deze ontmoeting. Zij was juist bezig te proberen wat zij deze drie dagen al tienmaal geprobeerd had: de dingen van de kinderen en van haarzelf bijeen te zoeken om ze mee te nemen naar haar moeder, en weer kon zij er niet toe besluiten. Ook nu zei ze zoals alle vorige keren tegen zichzelf dat het zo toch niet blijven kon, dat zij iets doen moest, hem straffen, te schande maken, op hem al was het maar een klein deel van alle verdriet wreken dat hij haar had aangedaan. Telkens weer zei ze dat zij van hem wegging, maar zij voelde dat het niet mogelijk was. Het was haar onmogelijk, omdat zij niet kon ophouden hem als haar man te beschouwen, hem lief te hebben. Bovendien voelde zij dat, als het haar hier in haar eigen huis al moeilijk viel voor haar vijf kinderen te zorgen, het haar daar, waar zij met hen heen wilde gaan, nog slechter zou afgaan. Nu was de jongste al ziek geworden, omdat ze hem bedorven bouillon hadden gegeven en de anderen hadden gisteren bijna geen middageten gehad. Zij voelde dat zij onmogelijk weg kon, maar zij maakte het zichzelf telkens weer wijs, zocht toch allerlei bij elkaar en deed alsof zij wilde vertrekken.

Toen zij haar man zag, stak zij haar hand in een la van de chiffonnière, als zocht zij iets en zij keek eerst naar hem om, toen hij vlak bij haar stond. Maar haar gezicht dat zij een strenge, besliste uitdrukking had willen geven, was een en al radeloosheid en wanhoop.

– Dolly! zei hij met een zachte, verlegen stem. Hij trok zijn hoofd wat dieper tussen zijn schouders en wilde er treurig en deemoedig uitzien, maar hij straalde van kracht en gezondheid. Zij wierp een snelle blik over zijn frisse, kloeke gestalte. – «Ja, hij is gelukkig en tevreden», dacht zij, «maar ik...? En die afschuwelijke goedmoedigheid, waardoor iedereen hem zo graag mag en zo vol lof over hem is, o, ik haat die goedmoedigheid.» – Zij klemde haar lippen opeen en de wangspieren trilden aan de rechterkant van haar bleek, nerveus gezicht.

– Wat wil je? zei ze snel met een onnatuurlijke, diepe stem.

– Dolly! herhaalde hij en zijn stem beefde. Anna komt vandaag.

– Wat gaat mij dat aan? Ik kan haar niet ontvangen! riep zij uit.

– Maar dat moet je toch, Dolly...

– Ga weg, ga weg, ga weg!! riep zij zonder hem aan te zien, alsof die kreet door fysieke pijn werd veroorzaakt.

Stepan Arkadjevitsj had rustig aan zijn vrouw kunnen denken, kunnen hopen dat alles wel weer in orde zou komen, zoals Matvej zei, rustig de krant kunnen lezen en zijn koffie drinken; maar toen hij haar uitgeput, vertrokken gezicht zag, toen hij die klank van haar stem hoorde, zo onderworpen aan het lot, zo wanhopig, toen stakte zijn adem, zijn keel werd dichtgesnoerd en zijn ogen schoten vol tranen.

– Mijn God, wat heb ik gedaan! Dolly! Om Gods wil... Ik... Hij kon niet meer, een snik bleef in zijn keel steken.

Zij schoof de la met een slag dicht en zag hem aan.

– Dolly, wat moet ik zeggen?... Dit alleen: vergeef me... Bedenk toch, zouden negen huwelijksjaren die paar minuten niet ongedaan kunnen maken, die paar minuten...

Zij sloeg haar ogen neer en luisterde, in afwachting van wat hij zeggen zou, als wilde zij hem smeken haar, hoe dan ook, te doen geloven dat het niet waar was.

– Die paar minuten, waarin ik mij heb laten gaan... ging hij voort en hij wilde nog meer zeggen, maar bij die woorden klemde zij haar lippen weer opeen als van lichamelijke pijn en weer trilden de spieren van haar rechterwang.

– Ga weg, verlaat de kamer! riep zij nog doordringender, en spreek mij niet van die minuten en van die laagheid van je.

Zij wilde de kamer uitlopen, maar zij struikelde en greep zich vast aan de leuning van een stoel. Zijn gezicht vertrok, zijn lippen zwollen op en zijn tranen stroomden.

– Dolly! herhaalde hij nu snikkend. Om Gods wil, denk aan de kinderen, zij hebben geen schuld! Ik heb schuld, straf mij, laat mij mijn schuld boeten. Ik ben tot alles bereid. Ik ben schuldig, er zijn geen woorden voor om te zeggen hoe schuldig ik ben. Maar Dolly, vergeef mij!

Zij ging zitten. Hij hoorde haar zware, moeilijke ademhaling en voelde een onuitsprekelijk medelijden met haar. Een paar maal wilde zij iets zeggen, maar zij kon niet. Hij wachtte.

– *Jij* denkt aan de kinderen alleen om met ze te spelen, Stiva, maar *ik* denk altijd aan hen en ik weet dat ze zo te gronde gaan, zei ze. Dit was blijkbaar een van de zinnen, die zij deze drie dagen al meer dan eens in zichzelf had herhaald.

Ze zei «Stiva» tegen hem en hij zag haar dankbaar aan en stak zijn hand uit om de hare te nemen, maar vol afschuw keerde zij zich van hem af.

– Ik denk aan de kinderen en daarom zou ik alles ter wereld willen doen om ze te redden. Maar ik weet zelf niet wat het beste voor hen is: dat ik ze weghaal van hun vader, of dat ik ze bij een zo verdorven vader laat, ja, een verdorven vader... En zeg zelf, kunnen wij na alles... wat er gebeurd is nog samen leven? Kan dat nog? Zeg zelf, kan dat nog? herhaalde zij, haar stem verheffend. Nu mijn man, de vader van mijn kinderen, een liefdesbetrekking aanknoopt met de gouvernante van zijn kinderen...

– Wat moeten we doen? Wat moeten we doen? vroeg hij klaaglijk, zelf niet wetend wat hij zei en hij boog zijn hoofd steeds dieper.

– Ik heb een afkeer van je, een afschuw! riep zij, steeds driftiger wordend. Jouw tranen, niets dan water is het! Je hebt nooit van me gehouden, je hebt geen hart, je bent niet rechtschapen! Je bent vreselijk, afschuwelijk, een vreemde ben je voor me, ja een totaal vreemde! Met wanhoop en woede sprak zij dat voor haar zo ontzettende woord *vreemde* uit.

Hij keek naar haar en de woede, die op haar gezicht te lezen stond, verschrikte en verbaasde hem. Hij begreep niet dat het zijn medelijden was dat haar zo wanhopig maakte. Zij zag dat hij wel medelijden maar geen liefde voor haar gevoelde. «Nee», dacht hij, «zij haat me. Zij vergeeft me niet.»

– Het is verschrikkelijk, verschrikkelijk! zei hij.

Op dat ogenblik begon in de andere kamer een kind te huilen, waarschijnlijk omdat het viel. Darja Aleksandrovna hoorde het en haar gezicht werd plotseling zachter.

Zij bleef een ogenblik in gedachten zitten, als wist zij niet goed waar zij was en wat zij doen moest, toen stond zij snel op en ging naar de deur.

«Van mijn kind houdt zij dus toch nog», dacht hij, toen hij zag hoe haar gezicht veranderde op het ogenblik dat het kind begon te huilen, «*mijn* kind, hoe kan ze mij dan haten?»

– Dolly, nog één woord, zei hij, haar volgend.

– Als je achter me aanloopt, roep ik het personeel en de kinderen! Laten ze maar allemaal weten dat je een schurk bent! Ik ga nu weg, dan kun jij hier met je geliefde samenwonen!

En zij liep de kamer uit en sloeg de deur achter zich dicht.

Stepan Arkadjevitsj zuchtte, hij streek met zijn hand over zijn gelaat en liep met zachte schreden de kamer door. «Matvej zegt dat het wel weer in orde komt, maar hoe dan? Ik zie er zelfs geen mogelijkheid toe. O, o, wat ontzettend! En wat schreeuwde zij ordinair», zei hij in zichzelf, terugdenkend aan haar stem en aan haar woorden: schurk en geliefde. En misschien hebben de meiden het wel gehoord! Ontzettend ordinair, ontzettend!» Stepan Arkadjevitsj bleef een ogenblik staan, slaakte een zucht, veegde zijn ogen af, zette zijn borst uit en verliet de kamer.

Het was vrijdag en in de eetkamer was de Duitse horlogemaker bezig de klokken op te winden. Stepan Arkadjevitsj bedacht, hoe hij voor de grap van deze accurate, kaalhoofdige horlogemaker wel eens zei dat «die Duitser zelf voor zijn hele leven opgewonden was om klokken op te winden», en hij glimlachte. Stepan Arkadjevitsj hield van een goede grap. – «Maar misschien komt alles toch nog wel in orde! Dat is een prettige uitdrukking: in orde komen», dacht hij. «Die moet ik vaker gebruiken.»

– Matvej! riep hij. Maak met Marja de divankamer maar voor Anna Arkadjevna klaar, zei hij tegen de binnenkomende Matvej.

– Goed, mijnheer.

Stepan Arkadjevitsj trok zijn pelsjas aan en ging naar het bordes.

– Komt u thuis eten? vroeg Matvej, die hem uitgeleide deed.

– Dat hangt ervan af. Hier, dat is voor het huishouden, zei hij, terwijl hij hem tien roebel gaf. Zou het genoeg zijn?

– Of het genoeg is of niet, ik zal ermee uit moeten komen, antwoordde Matvej en hij sloeg het portier van het rijtuig dicht en liep de stoep weer op.

Darja Aleksandrovna had het kind intussen getroost en ging terug naar haar slaapkamer, omdat zij door het dichtslaan van het

portier begreep, dat Stepan was weggereden. Haar slaapkamer was de enige plek, waar zij veilig was voor de dagelijkse beslommeringen, die van alle kanten op haar aanstormden, zodra zij zich maar even vertoonde. Zelfs nu, in dat korte ogenblik in de kinderkamer, waren de Engelse gouvernante en Matrjona Filimonovna haar alweer met enkele vragen komen lastigvallen, waarop zij dadelijk antwoord moesten hebben, een antwoord dat zij alleen kon geven: wat de kinderen aan moesten hebben op de wandeling, of zij melk moesten drinken? of er een nieuwe kok moest worden gehuurd?

– Ach, laat me met rust, laat me toch met rust! verweerde ze zich en zij ging terug naar de slaapkamer, zette zich op dezelfde plaats neer waar zij gezeten had bij het gesprek met haar man, klemde haar magere handen met de ringen, die van haar benige vingers gleden, ineen en ging in gedachten weer het hele gesprek na.

«Hij is weg! Zou hij er met *haar* een eind aan hebben gemaakt?» dacht zij. «Zou hij haar nog zien? Waarom heb ik hem dat niet gevraagd? Nee, nee, het kan nooit meer goed worden tussen ons. Wanneer wij in hetzelfde huis blijven, dan zijn wij toch vreemden voor elkaar. Vreemden voor altijd!» – en zij herhaalde nog eens nadrukkelijk dat woord, dat voor haar zo vreselijk was. – «En hoeveel heb ik niet van hem gehouden, mijn God, hoeveel heb ik van hem gehouden...! Hoeveel heb ik van hem gehouden! Maar houd ik dan nu niet meer van hem? Houd ik niet nog meer van hem dan vroeger? Het ergste is dat...» begon zij, maar zij kon niet verder denken, want Matrjona Filimonovna stak haar hoofd om de hoek van de deur.

– Laat u me toch een boodschap naar mijn broer sturen, zei ze, dan kan hij vanavond tenminste voor het eten zorgen. Anders gaat het weer net als gisteren, toen de kinderen om zes uur nog niets hadden gehad.

– Ja, goed, ik kom dadelijk, ik zal ervoor zorgen. En is er al melk gehaald?

En Darja Aleksandrovna verdiepte zich in de dagelijkse zorgen en vergat er voor een ogenblik haar verdriet door.

Stepan Arkadjevitsj had dankzij zijn heldere verstand goed kunnen leren op school, maar hij was lui en ondeugend en had daarom een

slecht eindexamen gedaan. Ondanks het feit echter dat hij een zeer luchthartig leven leidde, geen hoge rang had bereikt en nog jong van jaren was, bekleedde hij toch reeds een eervolle en goed bezoldigde betrekking als chef van een van de Moskouse regeringsbureaus. Hij had die betrekking gekregen door bemiddeling van de man van zijn zuster Anna, Aleksej Aleksandrovitsj Karenin, die een der hoogste posten had bij het ministerie, waaronder ook dit bureau ressorteerde. Maar wanneer Karenin zijn zwager niet aan deze betrekking geholpen had, zou Stiva Oblonski door een honderdtal anderen, broers, zusters, neven, ooms en tantes toch deze of gene betrekking gekregen hebben met de zesduizend roebel salaris, die hij nodig had, aangezien zijn financiën, niettegenstaande het vrij grote vermogen van zijn vrouw, in een deplorabele toestand verkeerden.

Half Moskou en Petersburg waren bloedverwanten of vrienden van Stepan Arkadjevitsj. Hij was te midden van die mensen geboren, die de machtigen van deze wereld waren en zouden worden. Een derde gedeelte van de regeringspersonen dat uit de oudere generatie bestond, was bevriend met zijn vader en kende hem al, toen hij nog in de wieg lag; een derde werd door hem getutoyeerd en het overige deel bestond uit goede kennissen. Dus waren zij, die de goede gaven der aarde te verdelen hadden in de vorm van betrekkingen, het verpachten van landerijen, het doen van concessies en dergelijke, allen vrienden van hem en konden hem als een der hunnen onmogelijk passeren. En Oblonski behoefde zich niet bijzonder in te spannen om een voordelige post te krijgen. Men moest alleen niet weigeren, niet afgunstig zijn, niet gauw onenigheid hebben, zich niet te gauw beledigd voelen en dat alles was juist in strijd met de hem aangeboren goedmoedigheid. Het zou hem ongerijmd geleden hebben, wanneer iemand hem gezegd had dat hij de betrekking met het salaris dat hij nodig had, niet kon krijgen en dat te meer, omdat hij toch niets buitensporigs eiste: hij verlangde niet meer dan wat zijn vrienden kregen; en in een dergelijke betrekking was hij niet minder op zijn plaats dan een ander.

Stepan Arkadjevitsj' vrienden en kennissen hielden niet alleen van hem om zijn goedgehartige, vrolijke aard en zijn volstreckte onkrekbaarheid, maar er was in zijn montere, knappe verschijning, in zijn glinsterende ogen, zijn zwarte wenkbrauwen en donkere haar, in het blank en rood van zijn gelaat iets bijzonder innemends,

iets dat alle mensen die hem ontmoetten, een plezierig gevoel van opgewektheid gaf.

– Ha! Stiva!, Oblonski! Daar heb je hem! werd er bijna altijd met een vrolijke glimlach geroepen, wanneer men hem tegenkwam. Ook al gebeurde het soms dat er na een gesprek met hem niets bijzonder vrolijks bleek te zijn voorgevallen, toch was iedereen de volgende dag of de dag daarop weer even verheugd, als hij hem ontmoette.

Stepan Arkadjevitsj was nu bijna drie jaar chef van een van de Moskouse bureaus en had zich niet alleen de genegenheid, maar ook de achting verworven van zijn collega's, ondergeschikten en meerderen en van al degenen, die met hem te maken hadden. De eigenschappen, waarop deze algemene achting berustte, waren in de eerste plaats Stepan Arkadjevitsj' buitengewone soepelheid, die uit het besef van zijn eigen tekortkomingen voortsproot; ten tweede zijn uitgesproken liberalisme, niet dat waarover hij in de kranten las, maar dat wat hem in het bloed zat en waardoor hij zich tegenover iedereen van welke rang en welk beroep ook, op dezelfde wijze gedroeg, en ten derde, en dat was de voornaamste, zijn volkomen onverschilligheid tegenover al wat hij te doen had, waardoor hij zich nooit te veel door zijn werk liet meeslepen en geen fouten maakte.

Toen Stepan Arkadjevitsj op zijn bureau kwam, ging hij, begeleid door een eerbiedige portier, die zijn portefeuille droeg, naar zijn kleine werkkamer, trok zijn uniformjas aan en trad de zittingzaal binnen. De klerken en bedienden stonden allen op en begroetten hem met eerbiedige opgewektheid. Stepan Arkadjevitsj liep zoals gewoonlijk vlug naar zijn plaats, drukte de commissieleden de hand en ging zitten. Hij schertste en praatte juist zo lang als passend was en begon toen met het werk. Niemand wist beter dan Stepan Arkadjevitsj de middenweg te vinden tussen ongedwongenheid, eenvoud en officiële gestrengheid, die van zo groot belang is voor een prettige samenwerking. De secretaris kwam eerbiedig en opgeruimd, zoals allen die onder Stepan Arkadjevitsj werkten, met een stapel dossiers naar hem toe en zei op die famili-aar-liberale toon, die door Stepan Arkadjevitsj was ingevoerd:

– We hebben de inlichtingen weten los te krijgen van het gouvernementsbestuur van Penza. Zoudt u misschien...

– Zo, hebt u ze eindelijk gekregen? vroeg Oblonski, met zijn vinger tussen de papieren. Wel, mijne heren... En de zitting begon.

**Wil je verder lezen?
Bestel het boek dan nu bij
jouw favoriete boekhandel.**

www.rainbow.nl

Volg ons ook op:

- uitgeverijrainbow
- RainbowBoeken
- uitgeverijrainbow
- RainbowBoeken

